

MŽP SR

**Sekcia geológie a prírodných zdrojov
Odbor geologických faktorov životného prostredia**

RNDr. Mária Kováčiková

Environmentálne záťaže v Slovenskej republike

Projekt geolog. úlohy "Systematická identifikácia environmentálnych zát'aží"(SIEZ) v SR

- realizovaný 2006 - 2008,
- riešením úlohy bola poverená SAŽP,
- zameraný na identifikáciu EZ (priemyselné areály, veľkokapacitné poľnohosp. podniky, železničné depá, nekontrolované skládky nebezpečných odpadov, nezabezpečené sklady pesticídov, PHM a iných nebezpečných látok, mazutové hospodárstva, znečistenie spôsobené armádou, ťažbou nerastov a inými činnosťami, počas ktorých sa dlhoročne a nekontrolované nakladalo s nebezpečnými látkami.
- **základné ciele:**
 - zabezpečiť SIEZ na celom území SR,
 - zostaviť Register (REZ) ako súčasť Informačného systému EZ,
 - realizovať klasifikáciu environmentálnych zát'aží súčasťou ktorej je algoritmus určenia rizikovosti.

Etapy SIEZ SR:

- archívna excerpčia všetkých dostupných informačných zdrojov,
- účelové environmentálne mapovanie,
- záverečné spracovanie (napĺňanie databázy REZ, spracovanie čiastkových záverečných správ za všetky okresy SR a záverečnej správy)

REZ bude slúžiť pre potreby orgánov štátnej správy, MŽP SR a samosprávy ako informačný podklad pre potreby účinného riadenia a racionálneho rozhodovania pri riešení problematiky EZ na území SR.

REZ je spracovaný v digitálnej aj v tlačenej forme a delí sa na:

Časť A (pravdepodobné environmentálne záťažé),

Časť B (environmentálne záťažé),

Časť C (sanované a rekultivované lokality).

Identifikované lokality v registri REZ – časť A a REZ – časť B boli posúdené metódou predbežného hodnotenia rizika a zaradené do jednej z troch tried:

- environmentálna záťaž s nízkou prioritou (bodové ohodnotenie < 35),
- environmentálna záťaž so strednou prioritou (bodové ohodnotenie 35 - 65),
- environmentálna záťaž s vysokou prioritou (bodové ohodnotenie > 65).

Predbežné hodnotenia rizika lokality sa opiera o nasledovné klasifikácie:

- Klasifikácia rizika šírenia sa kontaminácie do podzemných vôd a podzemnými vodami (K1),
- Klasifikácia rizika z prchavých a toxických látok na obyvateľstvo (K2),
- Klasifikácia rizika kontaminácie povrchových vôd (K3).

Výsledkom hodnotenia je skóre lokality (bodové hodnotenie $K=K1+K2+K3$), na základe ktorého sa lokalita zaraďuje do jednej z vyššie uvedených tried.

REZ - je súčasťou IS EZ, ktorý zbiera, uchováva a poskytuje informácie o environmentálnych záťažoch na území SR.

Časť informačného systému - aplikácia GIS, graficky prezentuje zistené skutočnosti.

Vybrané položky sú dostupné aj pre verejnosť na www.enviroportal.sk

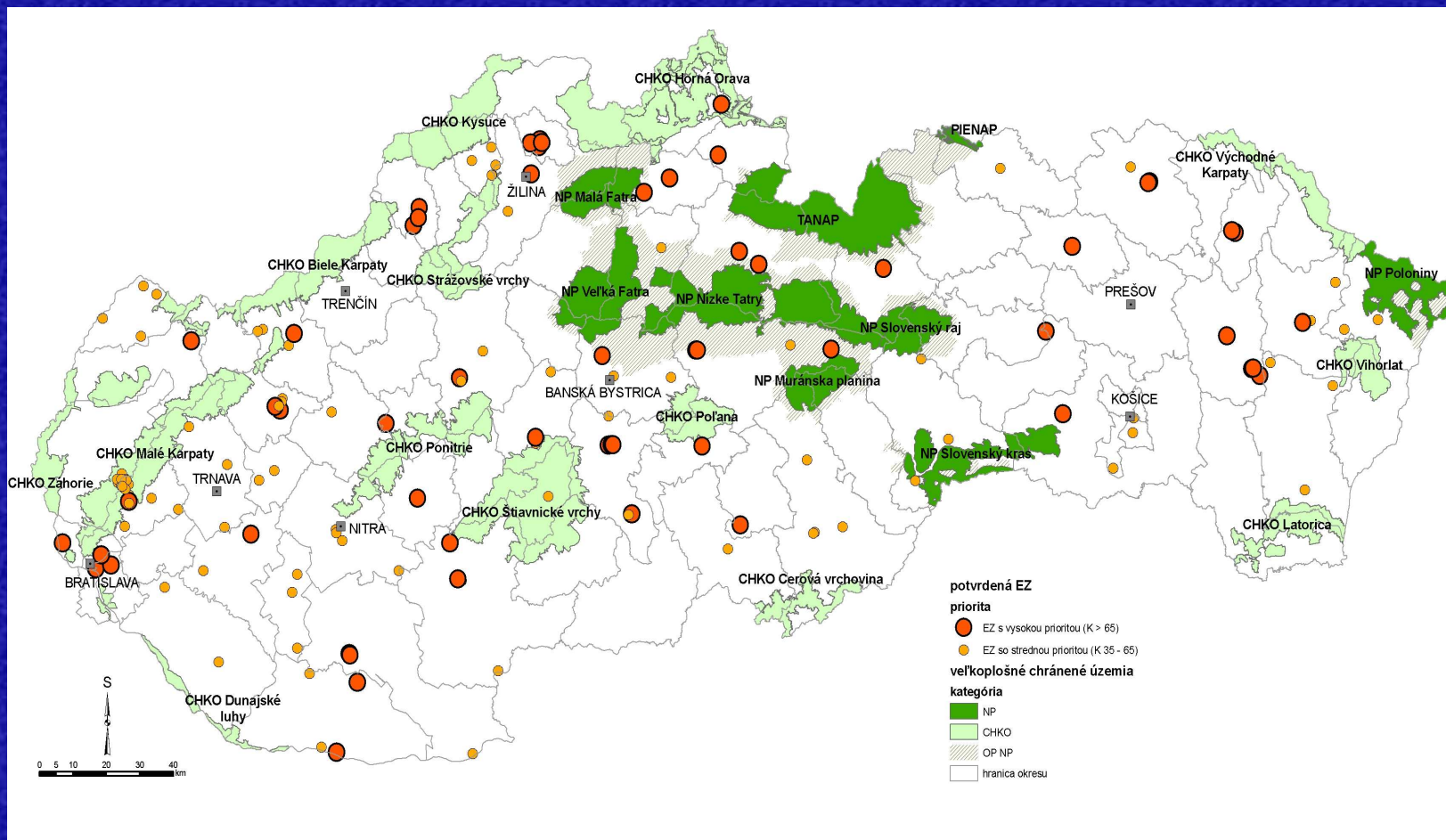
Konkrétne výsledky

- do REZ bolo zaradených s komplexne spracovanými informáciami 1819 lokalít
- REZ - časť A: 878 lokalít
- REZ - časť B: 256 lokalít
- REZ - časť C: 682 lokalít

Budúcnosť SIEZ SR

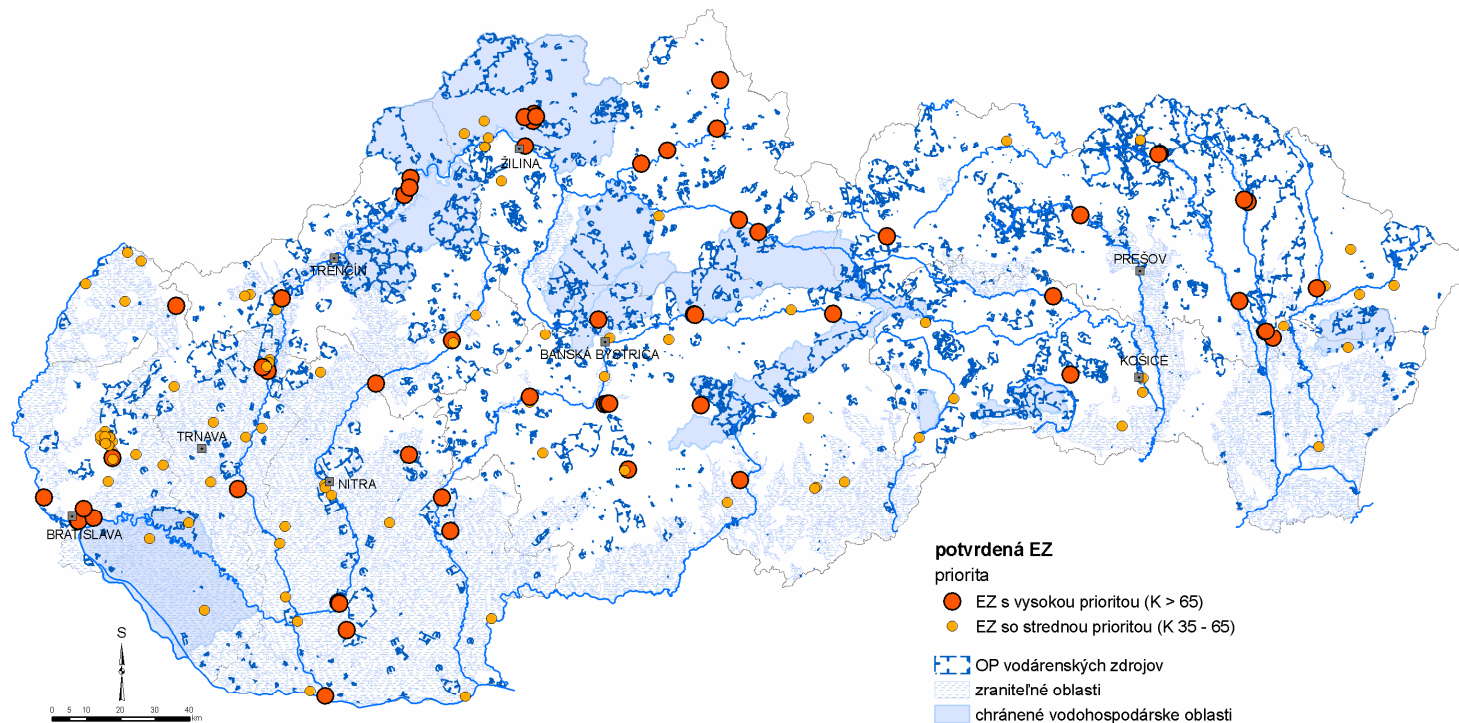
V rámci OPŽP, v prioritnej osi 4: Odpadové hospodárstvo, operačného cieľa 4.4
Riešenie problematiky environmentálnych záťaží vrátane ich odstraňovania je
SAŽP riešiteľom ďalších dvoch nadväzujúcich projektov:

1. Regionálne štúdie hodnotenia dopadov environmentálnych záťaží na ŽP
pre vybrané kraje (regióny),
Úlohou bolo zhodnotiť dopady environmentálnych záťaží jednotlivých
krajoch na životné prostredie (október 2008 - december 2009).
2. Dobudovanie Informačného systému environmentálnych záťaží.
Realizácia projektu: 2009 - 2013.
Ciele projektu:
 - dobudovanie Informačného systému environmentálnych záťaží
(dobudovanie Registra dokumentov EZ, prevádzka informačného
systému, aktualizácia údajov ...),
 - informačnú a vzdelávaciu kampaň vo forme informačných a
inštruktážnych pravidelných školení pre pracovníkov štátnej
správy, samosprávy, VÚC, obcí, odborných pracovníkov v oblasti
riešenia EZ z iných dotknutých ministerstiev.

Rozmiestnenie potvrdených environmentálnych zát'aží (REZ – část B) vo vz'tahu k veľkoplošným chráneným územia SR

Zdroj: SAŽP, Banská Bystrica

EZ © SAŽP, Banská Bystrica
 CHVO, OPVZ, zraniteľné oblasti © VÚVH, Bratislava

Rozmiestnenie potvrdených environmentálnych záťaží (REZ – časť B) vo vzťahu k vodohospodársky chráneným územiám SR

Zdroj: SAŽP, Banská Bystrica

Legislatívne predpisy v oblasti environmentálnych zát'aží

- Príprava zákona o environmentálnych zát'ažiach – predpoklad schválenia bol rok 2008,
- pozastavenie prípravy - memorandum
- Novela geologického zákona
 - nutná z dôvodu potreby právnej úpravy problematiky EZ,
 - predpoklad čerpania finančných prostriedkov z Operačného programu Životné prostredie (2007/2013), v rámci ktorého sú prostriedky alokované na operačný cieľ 4.4 „ Riešenie problematiky EZ vrátane ich odstraňovania“
 - celková alokácia na tento operačný cieľ je 116 400 000 EUR.
 - ohrozené čerpanie finančných prostriedkov
 - podporené projekty zamerané na:
 - monitorovanie a prieskum environmentálnych zát'aží a spracovanie rizikových analýz,
 - sanáciu najrizikovejších environmentálnych zát'aží,
 - dobudovanie informačného systému environmentálnych zát'aží.

Budúcnosť financovania environmentálnych záťaží

- Na dosiahnutie uspokojivého stavu problematiky EZ vyššie spomenuté finančné prostriedky nebudú dostačujúce.
- Bude potrebné k nim vyčleniť prostriedky zo štátneho rozpočtu a Environmentálneho fondu a tiež zapojiť do riešenia súkromný sektor, obce a VUC.
- Spoločnými silami by mohli byť najrizikovejšie lokality sanované do roku 2027. K tomuto roku nás zaväzuje aj Rámcová smernica o vode, v súlade s ktorou musia členské štáty dosiahnuť dobrý stav útvarov podzemných a povrchových do roku 2015. Na riešenie kontaminovaných území, t.j. environmentálnych záťaží je možné použiť výnimky v dĺžke dvoch šesťročných období, t.j. do roku 2027.

Pozmeňujúci návrh k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov

Zákon č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení zákona č. 515/2008 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 2 ods. 5 písmeno b) znie:
„b) sanácia geologického prostredia,“
2. V § 2 sa odsek 5 dopĺňa písmenom c), ktoré znie:
„c) sanácia environmentálnej záťaže.“.

3. V § 2 odseky 6 a 7 znejú:

„(6) Na výkon geologických prác uvedených v ods. 5 písm. a) sa vyžaduje aspoň jedna z odborných spôsobilostí priznaná na geologické práce podľa § 9 ods. 2.

(7) Na výkon geologických prác uvedených v ods. 5 písm. b) a c) sa vyžaduje aspoň jedna z odborných spôsobilostí priznaná na geologické práce podľa § 9 ods. 2 písm. c), d) alebo e).“.

4. V § 3 písmená d) a m) znejú:

„d) geologický prieskum životného prostredia je prieskum, ktorým sa zisťujú a overujú

1. geologické činitele ovplyvňujúce toto prostredie vrátane zisťovania znečistenia spôsobeného činnosťou človeka v horninovom prostredí, podzemnej vode a pôde a navrhujú sa sanačné opatrenia, alebo

2. pravdepodobné environmentálne záťaže alebo environmentálne záťaže, vyhodnocujú sa súčasné a potenciálne riziká environmentálnej záťaže s ohľadom na súčasné a budúce využitie územia a navrhujú sa sanačné opatrenia, alebo

3. geologické podmienky na zriadenie a prevádzku úložísk rádioaktívnych odpadov a iných odpadov v podzemných priestoroch.

m) sanácia geologického prostredia sú práce vykonávané v horninovom prostredí, podzemnej vode a pôde, ktoré zahŕňajú špeciálne technologické postupy zamerané na odstránenie, zníženie alebo izoláciu vplyvov ľudskej činnosti a geodynamických javov na životné prostredie,“.

5. § 3 sa dopĺňa písmenami r) až t), ktoré znejú:

„r) sanácia environmentálnej záťaže sú práce vykonávané v horninovom prostredí, podzemnej vode a pôde, ktorých cieľom je odstrániť, znížiť alebo obmedziť kontamináciu na úroveň akceptovateľného rizika s ohľadom na súčasné a budúce využitie územia,

s) environmentálna záťaž je znečistenie územia spôsobené činnosťou človeka, ktoré predstavuje závažné riziko pre ľudské zdravie alebo horninové prostredie, podzemnú vodu a pôdu s výnimkou environmentálnej škody, 5a)

t) pravdepodobná environmentálna záťaž je stav územia, kde sa dôvodne predpokladá prítomnosť environmentálnej záťaže.“

Poznámka pod čiarou k odkazu 5a) znie:

„5a) Zákon č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.“.

6. § 16 sa dopĺňa odsekom 5, ktorý znie:

„(5) Záverečná správa, pri ktorej riešení sa zistilo a overilo závažné znečistenie územia spôsobené činnosťou človeka, musí obsahovať ako samostatnú časť analýzu rizika znečisteného územia.“.

7. Za § 20 sa vkladá § 20a , ktorý znie:

„§ 20a

Informačný systém environmentálnych záťaží a Štátny program sanácie environmentálnych záťaží

(1) Informačný systém environmentálnych záťaží (ďalej len „informačný systém“) zabezpečuje zhromažďovanie údajov a poskytovanie informácií o environmentálnych záťažiach. Informačný systém je súčasťou informačného systému verejnej správy. Informačný systém zriaduje, prevádzkuje a údaje z neho s výnimkou údajov o pravdepodobných environmentálnych záťažiach sprístupňuje ministerstvo podľa osobitného predpisu.22) Ministerstvo môže poveriť plnením týchto úloh právnickú osobu, ktorej je zriaďovateľom.23a)

Orgány verejnej správy a právnické osoby hospodáriace s verejnými prostriedkami sú povinné bezodkladne poskytovať bezplatne údaje a informácie súvisiace s environmentálnymi záťažami prevádzkovateľovi informačného systému.

Štátny program sanácie environmentálnych záťaží je základným dokumentom pre problematiku environmentálnych záťaží. Vypracúva a aktualizuje ho ministerstvo najmä na základe údajov a informácií z informačného systému.

Štátny program sanácie environmentálnych záťaží schvaľuje vláda Slovenskej republiky. Poznámka pod čiarou k odkazom 23a) znie:

„23a) Zákon č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.“.

8. V § 36 ods. 1 sa za písmeno u) vkladajú nové písmená v) až w), ktoré znejú:

„v) vypracúva a aktualizuje štátny program sanácie environmentálnych záťaží podľa § 20a ods. 4,

w) zriaďuje a prevádzkuje informačný systém a sprístupňuje z neho údaje podľa § 20a ods. 2,“.

Doterajšie písmeno v) sa označí ako písmeno x).

9. V § 36 sa odsek 2 dopĺňa písmenom n), ktoré znie: „n) informačnom systéme.“.

2. K názvu zákona

V názve zákona sa na konci pripájajú tieto slová:

„a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach

(geologický zákon) v znení zákona č. 515/2008 Z. z.“.